

DOMSTOLENS DOM

den 13 mars 2001 *

I mål C-379/98,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), från Landgericht Kiel (Tyskland), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

PreussenElektra AG

och

Schleswig AG,

i närvaro av:

Windpark Reußenköge III GmbH

och

Land Schleswig-Holstein,

angående tolkningen av artiklarna 30 och 92 i EG-fördraget (nu artiklarna 28 EG och 87 EG i ändrad lydelse) och artikel 93.3 i EG-fördraget (nu artikel 88.3 EG),

meddelar

* Rättegångsspråk: tyska.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G.C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena C. Gulmann, M. Wathelet och V. Skouris samt domarna D.A.O. Edward, J.-P. Puissochet, P. Jann, L. Sevón och R. Schintgen (referent),

generaladvokat: F.G. Jacobs,

justitiesekreterare: avdelningsdirektören H.A. Rühl,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- PreussenElektra AG, genom D. Sellner, Rechtsanwalt,
- Schleswig AG, genom M. Nebendahl, Rechtsanwalt,
- Windpark Reußenköge III GmbH och Land Schleswig-Holstein, genom W. Ewer, Rechtsanwalt,
- Tysklands regering, genom W.-D. Plessing och C.-D. Quassowski, båda i egenskap av ombud,
- Finlands regering, genom H. Rotkirch och T. Pynnä, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom V. Kreuschitz och P.F. Nemitz, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 27 juni 2000 av: PreussenElektra AG, Schleswig AG, Windpark Reußenköge III GmbH, Land Schleswig-Holstein, Tysklands regering och kommissionen,

och efter att den 26 oktober 2000 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Landgericht Kiel har, genom beslut av den 13 oktober 1998 som inkom till domstolen den 23 oktober samma år, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG) ställt tre frågor om tolkningen av artiklarna 30 och 92 i EG-fördraget (nu artiklarna 28 EG och 87 EG i ändrad lydelse) och artikel 93.3 i EG-fördraget (nu artikel 88.3 EG).
- 2 Frågorna har uppkommit i en tvist mellan PreussenElektra AG (nedan kallat PreussenElektra) och Schleswig AG (nedan kallat Schleswig) beträffande återbetalningen av belopp som PreussenElektra betalade till Schleswig i enlighet med 4 § första stycket i Gesetz über die Einspeisung von Strom aus erneuerbaren Energien in das öffentliche Netz av den 7 december 1990 (lag om inmatning av el från förnybara energikällor i det allmänna nätet, BGBl. 1990 I, s. 2633, nedan kallad Stromeinspeisungsgesetz), i dess lydelse enligt 3 § andra stycket i Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechts av den 24 april 1998 (lag om en ny reglering av energirätten, BGBl. 1998 I, s. 730, nedan kallad 1998 års lag).

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Stromeinspeisungsgesetz trädde i kraft den 1 januari 1991. Enligt 1 §, som bär rubriken "Tillämpningsområde", reglerades i denna lag, i dess ursprungliga version, offentliga elförsörjningsföretags inköp av sådan el som uteslutande producerades genom vattenkraft, vindkraft, solenergi, gas från avfallsdepåer och från reningsverk, eller genom produkter eller biologiska rester eller avfall från lant- och skogsbruk. Det föreskrevs i nämnda lag också hur mycket elförsörjningsföretagen skulle ge i ersättning för denna typ av el.
- 4 Begreppet offentligt elförsörjningsföretag omfattar både privata företag och företag som helt eller delvis tillhör den offentliga sektorn.
- 5 Gesetz zur Sicherung des Einsatzes von Steinkohle in der Verstromung und zur Änderung des Atomgesetzes und des Stromeinspeisungsgesetzes (lag om säkerställande av användning av stenkol i elproduktionen samt om ändring av lagen om kärnkraft och av Stromeinspeisungsgesetz, BGBl. 1994 I, s. 1618, nedan kallad 1994 års lag) utvidgade tillämpningsområdet för Stromeinspeisungsgesetz, såsom det anges i dess 1 §, till att även omfatta el från skogsindustrin. Genom 1998 års lag ersattes därför hänvisningen till produkter eller biologiska rester eller avfall från lant- och skogsbruk och till skogsindustrin med uttrycket "biomassa" och det preciserades att Stromeinspeisungsgesetz är tillämplig på el som "inom tillämpningsområdet för denna lag" produceras genom förnybara energikällor.
- 6 I 2 § i Stromeinspeisungsgesetz, som är rubricerad "Inköpsskyldighet", föreskrivs att elförsörjningsföretagen har en skyldighet att köpa den el från förnybara energikällor som produceras inom deras försörjningsområde och att för denna el

betala ett visst pris i enlighet med villkoren i 3 §. I denna bestämmelse anges följande, i dess lydelse enligt 1998 års lag, genom vilken en andra och en tredje mening infördes i paragrafen:

”De elförsörjningsföretag som använder ett allmänt försörjningsnät skall köpa den el från förnybara energikällor som produceras inom deras försörjningsområde och de skall för denna el betala ett visst pris i enlighet med 3 §. Vad gäller el ur produktionsanläggningar som inte ligger inom en nätoperators försörjningsområde gäller denna skyldighet för det företag vars inmatningsnät befinner sig närmast anläggningen. De merkostnader som vållas på grund av tillämpningen av 2 och 4 §§ kan vid redovisningen hänföras till distributionen eller överförandet och beaktas vid fastställandet av ersättningen för genomledningen.”

7 I 3 § i Stromeinspeisungsgesetz, i dess lydelse enligt 1998 års lag, föreskrivs under rubriken ”Ersättningsbelopp” följande:

”1. Ersättningen för el som produceras genom vattenkraft, gas från avfallsdepåer och från reningsverk samt genom biomassa skall uppgå till minst 80 procent av den genomsnittliga intäkt per kWh som elförsörjningsföretagen får från elleveranser till alla slutliga konsumenter. I fråga om vattenkraftverk, depågasanläggningar och reningsverk vars produktion är större än 500 kilowatt gäller detta endast den elmängd som inmatats under varje redovisningsår som motsvarar förhållandet mellan 500 och anläggningens produktion; produktionen utgörs av medelvärdet per år, beräknat på grundval av den faktiska högsta elproduktionen per månad. Priset för den övriga elen skall vara minst 65 procent av den genomsnittliga intäkt som avses i första meningen.

2. Ersättningen för el från solenergi och vindkraftverk skall uppgå till minst 90 procent av den genomsnittliga intäkten som nämns i första stycket första meningen.

3. Den genomsnittsentäkt som skall beaktas enligt första och andra styckena är det värde som varje år offentliggörs i statens officiella statistik avseende kalenderåret två år tidigare, uttryckt utan mervärdesskatt och som ett belopp i pfennig per kWh. Vid beräkningen av ersättningen enligt första och andra styckena skall beloppet avrundas till två decimaler.”

8 Till följd av en ändring i Stromeinspeisungsgesetz genom 1994 års lag höjdes ersättningen för el som avses i 3 § första stycket från 75 procent till 80 procent av den genomsnittliga intäkten per kWh från elleveranser till alla slutliga konsumenter. Ersättningen för el från solenergi och vindkraftverk, som avses i 3 § andra stycket, har däremot varit oförändrad sedan Stromeinspeisungsgesetz trädde i kraft.

9 I sin ursprungliga version hade 4 § i Stromeinspeisungsgesetz, som är rubricerad ”Undvikande av orimliga konsekvenser”, följande lydelse:

”1. Skyldigheterna enligt 2 och 3 §§ gäller inte när de skulle medföra orimliga konsekvenser eller göra det omöjligt för elförsörjningsföretag att uppfylla sina skyldigheter enligt Bundestarifordnung Elektrizität av den 18 december 1989 (BGBl. 1989 I, s. 2255). I så fall övergår skyldigheterna på elförsörjningsföretaget i föregående distributionsled.

2. Konsekvenserna skall anses vara orimliga särskilt när elförsörjningsföretaget skulle vara tvunget att höja sina priser till en nivå som tydligt ligger över prisnivån hos liknande elförsörjningsföretag eller hos elförsörjningsföretag i föregående distributionsled.”

- 10 Genom 1998 års lag infördes flera ändringar i 4 § Stromeinspeisungsgesetz. Det tillades två nya stycken, som blev bestämmelsens första och fjärde stycken. Genom 1998 års lag företogs dessutom vissa anpassningar i det som tidigare varit första stycket, som nu blev andra stycket. Det tidigare andra stycket, som inte ändrades, blev tredje stycket. 4 § i Stromeinspeisungsgesetz har följaktligen, i dess lydelse enligt 1998 års lag, följande innehåll:

”1. I den mån som de kWh som skall ersättas överstiger 5 procent av den totala mängd kWh som under ett kalenderår levereras av elförsörjningsföretaget genom dess nät, skall den som använder nätet i föregående led utge ersättning till elförsörjningsföretaget för de merkostnader som uppkommer genom de kWh som överstiger nämnda andel. Vad gäller den som använder nätet i föregående led utgör också belastningen på grund av den ersättningsrätt som avses i första meningen merkostnader. Om det inte finns någon som använder nätet i föregående led, bortfaller den skyldighet som avses i 2 § första meningen hos de elförsörjningsföretag som befinner sig i den situation som avses i första och andra mening[arna], med början det kalenderår som följer på det år under vilket förutsättningarna föreligger, i fråga om anläggningar som vid denna tidpunkt i väsentliga delar ännu inte var färdigställda. Vad gäller vindkraftverk är härvid den avgörande tidpunkten när masten och rotern installerades.

2. De skyldigheter som avses i 2 och 3 §§ bortfaller om deras uppfyllande även vid tillämpningen av ersättningsregeln i första stycket skulle få orimliga konsekvenser. I sådant fall övergår skyldigheterna på den som använder nätet i föregående led.

3. Konsekvenserna skall anses vara orimliga särskilt när ett elförsörjningsföretag skulle vara tvunget att höja sina priser till en nivå som tydligt ligger över prisnivån hos liknande elförsörjningsföretag eller hos elförsörjningsföretag i föregående distributionsled.

4. Förbundsekonoministeriet skall lämna en rapport till Bundestag om effekterna av bestämmelsen om undvikande av orimliga konsekvenser, vilket skall ske senast år 1999, dock i varje fall i tillräckligt god tid för att man innan inträffande av de följder som avses i första stycket tredje meningen skall kunna anta en annan utjämningsregel.”

- 11 Det framgår av begäran om förhandsavgörande och de skriftliga yttranden som ingetts till domstolen att den tyska regeringen, genom skrivelse av den 14 augusti 1990, underrättade kommissionen i enlighet med artikel 93.3 i fördraget om en stödåtgärd, nämligen det lagförslag som senare blev Stromeinspeisungsgesetz. Genom skrivelse av den 19 december 1990 lämnade kommissionen sitt tillstånd till det anmälda lagförslaget, efter det att den hade konstaterat att detta förslag var förenligt med målen för Europeiska gemenskapernas energipolitik och att den förnybara energin endast utgjorde en liten del av energisektorn, varför de extra intäkterna och återverkningarna på elpriserna skulle bli små. Kommissionen uppmanade emellertid den tyska regeringen att informera den om tillämpningen av Stromeinspeisungsgesetz, som skulle omprövas två år efter dess ikraftträdande, och uppmanade den tyska regeringen att underrätta kommissionen om varje ändring av nämnda lag och om varje förlängning av dess giltighetstid.
- 12 Det framgår vidare av begäran om förhandsavgörande och de skriftliga yttranden som ingetts till domstolen att kommissionen, efter ett antal klagomål från elförsörjningsföretag, i en skrivelse av den 25 oktober 1996 till förbundsekonoministeriet uttryckte sin tveksamhet beträffande frågan huruvida Stromein-

speisungsgesetz, med hänsyn till den ökade produktionen av vindenergi, fortfarande var förenlig med fördragets bestämmelser om stöd. Kommissionen gjorde i denna skrivelse flera ändringsförslag angående reglerna om vindenergi och förklarade att den, om Bundestag inte skulle vara beredd att ändra Stromeinspeisungsgesetz i detta hänseende, skulle kunna anse sig vara tvungen att till Förbundsrepubliken Tyskland lämna förslag till lämpliga åtgärder i den mening som avses i artikel 93.1 i fördraget för att göra lagen förenlig med de gällande gemenskapsreglerna på stödområdet.

- 13 Det framgår dessutom av de skriftliga yttrandena från Windpark Reußenköge III GmbH (nedan kallad Windpark) och Land Schleswig-Holstein (nedan kallad delstaten Schleswig-Holstein), som är intervenienter i målet vid den nationella domstolen, samt från kommissionen att den tyska regeringen på kommissionens begäran informerade denna om i vilket skede som lagstiftningsprocessen avseende förslaget till en ny reglering av energirätten befann sig. I skrivelse av den 29 juli 1998, alltså efter det att 1998 års lag hade trätt i kraft, meddelade kommissionen förbundsekonoministrarerna att den förstnämnda — trots att den tyska lagstiftaren när den antagit 1998 års lag inte hade beaktat förslagen i kommissionens skrivelse av den 25 oktober 1996 — mot bakgrund av utvecklingen på gemenskapnivå och särskilt med hänsyn till eventuella förslag till harmonisering av reglerna om inmatning av el från förnybara energikällor, inte hade för avsikt att ta ett formellt beslut beträffande Stromeinspeisungsgesetz, i dess lydelse enligt 1998 års lag, innan förbundsekonoministeriet har lagt fram den rapport om effekterna av bestämmelsen om undvikande av orimliga konsekvenser som föreskrivs i 4 § fjärde stycket i sistnämnda lag.
- 14 I en fotnot till 1998 års lag, vars artikel 1 bär rubriken "Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung" (lag om el- och gasförsörjningen), anges slutligen att denna lag har genomfört Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el (EGT L 27, 1997, s. 20).

- 15 Detta direktiv, vars tredje övervägande bekräftar att det inte hindrar att fördraget tillämpas fullt ut, särskilt inte bestämmelserna om den inre marknaden och konkurrensreglerna, anger följande i artikel 8.3 och 8.4, som ingår i kapitel IV, rubricerat "Drift av överföringssystem":

"3. En medlemsstat kan ålägga den nätansvarige att, då denne avgör inmatningsordningen mellan produktionsanläggningar, prioritera anläggningar som använder förnybara energikällor eller avfall eller producerar el i anläggningar för kombinerad el- och värmeproduktion.

4. En medlemsstat kan, av försörjningstrygghetsskäl bestämma att, vid avgörande av inmatningsordningen, prioritet skall ges åt produktionsanläggningar som använder inhemskt bränsle i en utsträckning som inte något kalenderår överstiger 15 % av den totala mängd primäre energi som behövs för att producera den el som konsumeras i den berörda medlemsstaten."

- 16 Artikel 11.3 i direktivet, som tillhör kapitel V, "Drift av distributionssystem", har dessutom följande innehåll:

"En medlemsstat kan ålägga den nätansvarige för distributionsnätet att, då denne avgör inmatningsordningen mellan produktionsanläggningar, prioritera anläggningar som använder förnybara energikällor eller avfall eller producerar el i anläggningar för kombinerad el- och värmeproduktion."

Twisten vid den nationella domstolen

- 17 PreussenElektra driver i Tyskland över 20 konventionella kraftverk och kärnkraftverk samt ett distributionsnät för el genom högspänningsledningar. Genom detta nät distribuerar PreussenElektra el till regionala elförsörjningsföretag, större kommunala företag och industriföretag.
- 18 Schleswig är ett regionalt elförsörjningsföretag som köper nästan all den el som det behöver för att försörja sina kunder i Schleswig-Holstein av PreussenElektra.
- 19 PreussenElektra innehar 65,3 procent av aktierna i Schleswig. Övriga 34,7 procent innehas av olika kommunala myndigheter i delstaten Schleswig-Holstein.
- 20 Enligt 2 § i Stromeinspeisungsgesetz är Schleswig skyldigt att köpa all el som produceras från förnybara energikällor inom företagets försörjningsområde, inbegripet vindkraft. Det framgår av begäran om förhandsavgörande att andelen vindenergi i Schleswigs totala omsättning av el, som uppgick till 0,77 procent år 1991, kontinuerligt har ökat och år 1998 beräknades vara ungefär 15 procent. De merkostnader som Schleswig belastades med på grund av skyldigheten att till ett i Stromeinspeisungsgesetz fastställt minimipris köpa vindenergi beräknades öka från 5,8 miljoner DEM år 1991 till cirka 111,5 miljoner DEM år 1998. Av detta belopp skulle Schleswig, med hänsyn till den ersättningsreglering som införts i 4 § första stycket i Stromeinspeisungsgesetz genom 1998 års lag, endast bära betalningsansvaret för ungefär 38 miljoner DEM.
- 21 I slutet av april månad 1998 utgjorde Schleswigs inköp av el från förnybara energikällor 5 procent av den totala elmängd som hade sålts under det föregående året. Schleswig debiterade därför i enlighet med 4 § första stycket i Stromein-

speisungsgesetz, i dess lydelse enligt 1998 års lag (nedan kallad Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse), PreussenElektra för de merkostnader som orsakats av inköpet av el från förnybara energikällor, och krävde till att börja med delbetalningar med 10 miljoner DEM i månaden.

- 22 PreussenElektra betalade det fordrade beloppet för maj månad 1998, samtidigt som det förbehöll sig rätten att när som helst återkräva betalningen. Så skedde när PreussenElektra väckte talan om återbetalning av 500 000 DEM vid Landgericht Kiel. Detta belopp motsvarade den summa som PreussenElektra hade betalat till Schleswig som ersättning för merkostnaderna på grund av Schleswigs inköp av vindenergi. Landgericht har i sin begäran om förhandsavgörande angett att dessa merkostnader inte kan övervältras på Schleswigs kunder, eftersom energiministeriet i delstaten Schleswig-Holstein har avslagit en ansökan av Schleswig om att få ändra sina elpriser.
- 23 PreussenElektra har vid Landgericht gjort gällande att betalningen till Schleswig av det belopp som nu krävs tillbaka har skett utan rättslig grund och därför skall gå tillbaka. Bestämmelsen i 4 § i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse — på vilken denna betalning var grundad — strider mot de direkt tillämpliga bestämmelserna om statligt stöd i fördraget och får därför inte tillämpas. Ändringen av tillämpningsområdet och införande av en regel om fördelning av merkostnaderna genom 1998 års lag borde före dess ikraftträdande ha blivit föremål för det förfarande som föreskrivs i artikel 93 i fördraget, vilket Förbundsrepubliken Tyskland underlät att inleda. PreussenElektra har yrkat att Schleswig skall förpliktas att till PreussenElektra utge 500 000 DEM jämte 5 procents ränta från och med den 15 juli 1998.
- 24 Schleswig har yrkat att talan skall ogillas. Schleswig har visserligen medgett att Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, innehåller omarbetade bestämmelser om statligt stöd. Bestämmelsen i lagens 4 § utgör dock endast en fördelningsregel som skall mildra effekterna av elförsörjningsföretagens skyldigheter enligt 2 och 3 §§ i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, och har

därför, betraktad för sig, inte karaktär av ett stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget. Bestämmelserna i 2 och 3 §§ i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, rör emellertid inte det rättsliga förhållandet mellan PreussenElektra och Schleswig, varför Landgericht inte kan förbjuda deras tillämpning. Om 4 § i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse inte fick tillämpas, skulle detta dock inte påverka Schlesswags skyldighet att köpa el från förnybara energikällor till fastställda minimipriser. Den sanktionseffekt som följer av en direkt tillämpning av artikel 93.3 tredje meningen i fördraget gör det följaktligen inte möjligt vare sig att sanktionera det rättsstridiga stöd som föreskrivs i 2 och 3 §§ i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, eller att vägra tillämpa 4 § i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, varför den omtvistade betalningen skall anses ha skett på giltig rättslig grund.

25 Landgericht har slagit fast att kommissionen inte i enlighet med artikel 93.3 i fördraget underrättades om de ändringar av Stromeinspeisungsgesetz som vidtagits genom 1998 års lag. Landgericht anser att frågan huruvida den ändrade versionen av Stromeinspeisungsgesetz i dess helhet eller i vissa delar utgör statligt stöd, i den mening som avses i artikel 92 i fördraget, fortfarande är relevant, även om den tyska regeringen och kommissionen redan inom ramen för anmälningsförfarandet år 1990 hade klassificerat de ursprungliga reglerna i Stromeinspeisungsgesetz som stöd. Även om ändringarna av Stromeinspeisungsgesetz genom 1998 års lag skulle anses vara en omarbetning av de ursprungliga reglerna, borde det förfarande som föreskrivs i artikel 93.3 i fördraget ha tillämpats på de omarbetade reglerna endast om dessa själva utgjorde regler om stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget.

26 Landgericht anser dessutom att skyldigheten att köpa i Tyskland producerad el från förnybara energikällor på villkor som inte skulle kunna uppnås på den fria marknaden kan leda till att efterfrågan på el producerad i andra medlemsstater sjunker. Det kan enligt Landgericht därför inte uteslutas att nämnda skyldighet utgör ett hinder för handeln mellan medlemsstaterna och därför är förbjuden enligt artikel 30 i fördraget.

- 27 Mot denna bakgrund ansåg Landgericht Kiel att den för att kunna avgöra den anhängiga tvisten behövde veta hur artiklarna 30, 92 och 93.3 i fördraget skulle tolkas. Den nationella domstolen beslutade därför att förklara målet vilande och att ställa följande frågor till domstolen:

”1) Kan den betalning och ersättning för inmatning av el som föreskrivs i 2, 3 eller 4 § eller i de förenade bestämmelserna i 2—4 §§ i lagen om inmatning av el från förnybara energikällor i det allmänna nätet (Stromeinspeisungsgesetz) av den 7 december 1990 (BGBl I s. 2633), i dess lydelse enligt artikel 3.2 i lagen om ändring av energirätten av den 24 april 1998 (BGBl I s. 730, 734—736), anses utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i EG-fördraget?

Skall artikel 92 i EG-fördraget tolkas så, att begreppet statligt stöd även omfattar nationella bestämmelser vars syfte är att stödja betalningsmottagaren, men enligt vilka de därtill nödvändiga bidragen varken direkt eller indirekt kommer från staten, utan åläggs vissa företag i en bransch, vilka enligt lag är skyldiga att köpa elen i fråga till fastställda minimipriser, samtidigt som de av rättsliga eller faktiska skäl inte kan övervältra dessa kostnader på de slutliga konsumenterna?

Skall artikel 92 i EG-fördraget tolkas så, att begreppet statligt stöd även omfattar nationella bestämmelser som endast anger hur de kostnader som orsakas av skyldigheten att köpa elen i fråga till vissa minimipriser skall fördelas mellan företag i olika produktionsled, när lagstiftaren har valt denna lösning för att uppnå en varaktig kostnadsfördelning, utan att något vederlag utgår till det företag som står för kostnaden?

2) Om [fråga 1] avseende 4 § Stromeinspeisungsgesetz [i dess ändrade lydelse]

besvaras nekande, skall då artikel 93.3 i EG-fördraget tolkas så, att inte bara stödet i sig, utan även tillämpningsföreskrifter såsom 4 § Stromeinspeisungsgesetz [i dess ändrade lydelse] hör till de åtgärder som medlemsstaten i fråga inte får genomföra förrän slutligt beslut fattats?

3) Om frågorna 1 och 2 besvaras nekande, skall då artikel 30 i EG-fördraget tolkas så, att en nationell bestämmelse enligt vilken företag förpliktas att till minimipriser köpa el från förnybara energikällor och enligt vilken nätope-
ratören skall stå för kostnaden utan att något vederlag utgår, utgör en
kvantitativ importrestriktion eller en åtgärd med motsvarande verkan i den
mening som avses i artikel 30 i EG-fördraget?”

Upptagande till sakprövning

28 Windpark och delstaten Schleswig-Holstein (nedan kallade intervenienterna i målet vid den nationella domstolen) liksom den tyska regeringen anser att denna begäran om förhandsavgörande inte alls eller endast delvis kan tas upp till sakprövning.

29 För det första har intervenienterna i målet vid den nationella domstolen gjort gällande att begäran om förhandsavgörande innehåller flera brister eller fel i uppgifterna beträffande de faktiska omständigheterna.

- 30 Det är nämligen fel av den nationella domstolen att utgå ifrån att kommissionen inte har underrättats om de ändringar av Stromeinspeisungsgesetz som vidtogs genom 1998 års lag samt att elförsörjningsföretagen av faktiska och rättsliga skäl inte kan övervältra sina kostnader för den ersättning som avses i 3 § i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, på de slutliga konsumenterna.
- 31 För det andra har intervenienterna i målet vid den nationella domstolen och den tyska regeringen anförts att tvisten vid den nationella domstolen inte utgör en verklig tvist utan att den i alla avseenden är konstruerad.
- 32 Käranden och svaranden vid den nationella domstolen är nämligen överens om att bestämmelserna i 2—4 §§ i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, strider mot gemenskapsrätten. Ändå betalade PreussenElektra ersättningen som föreskrivs i 4 § i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, varefter man dock genast krävde tillbaka en del av beloppet. PreussenElektra är huvudägare i Schlesweg och har därför ett avgörande inflytande på det sistnämnda företags beslut och rättsuppfattningar.
- 33 Intervenienterna i målet vid den nationella domstolen och den tyska regeringen har, för det tredje, gjort gällande att de framställda frågorna inte är relevanta för lösningen av tvisten vid den nationella domstolen.
- 34 Vad gäller frågorna beträffande tolkningen av artiklarna 92 och 93 i fördraget har intervenienterna i målet vid den nationella domstolen erinrat om att det enligt domstolens rättspraxis (dom av den 11 december 1973 i mål 120/73, Lorenz, REG 1973, s. 1471, punkt 9; svensk specialutgåva, volym 2, s. 177) ankommer på varje medlemsstat att i sin nationella rättsordning bestämma vilket förfarande

som skall vara tillämpligt för att säkerställa den direkta effekten av artikel 93.3 tredje meningen i fördraget. Den nationella domstolen har dock inte angett huruvida och under vilka omständigheter PreussenElektra enligt tysk rätt kan återkräva de yrkade beloppen, varför den inte har visat att tolkningsfrågorna är relevanta för tillämpningen av den nationella rätten.

- 35 Intervenienterna i målet vid den nationella domstolen har dessutom anfört att domstolen i fast rättspraxis (se särskilt dom av den 17 mars 1993, i de förenade målen C-72/91 och C-73/91, Sloman Neptun, REG 1993, s. 887, punkterna 11 och 12; svensk specialutgåva, volym 14, s. I-47) har förklarat att domstolen är behörig att tolka begreppet stöd, i den mening som avses i artikel 92 i fördraget, endast om det föregående kontrollförfarande som föreskrivs i artikel 93.3 i fördraget inte har iakttagits. Stromeinspeisungsgesetz har dock i sin ursprungliga version anmälts till kommissionen och godkänts av denna. Ändringarna av Stromeinspeisungsgesetz genom 1998 års lag utgjorde inte en ändring av stödåtgärder i den mening som avses i artikel 93.3 i fördraget, vilken skulle ha krävt en ny anmälan till kommissionen. Under alla omständigheter är brevväxlingen mellan de tyska myndigheterna och kommissionen före och efter antagandet av 1998 års lag att anse som en anmälan av den tyska regeringen av de genom denna lag införda ändringarna av Stromeinspeisungsgesetz och ett konkludent godkännande av dessa ändringar från kommissionens sida.
- 36 Enligt den tyska regeringen behöver den nationella domstolen inte något svar på frågorna beträffande artikel 92 i fördraget för att kunna avgöra målet, då den avgörande frågan i målet vid den nationella domstolen är huruvida Schleswag har rätt till ersättning enligt 4 § i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, som endast reglerar fördelningen av de kostnader som uppkommer på grund av ersättningen för inmatningen av el och inte innehåller något stöd till förmån för mottagaren av ersättningen.
- 37 Vad gäller frågan beträffande artikel 30 i fördraget har intervenienterna i målet vid den nationella domstolen och den tyska regeringen gjort gällande att det inte finns några gränsöverskridande inslag i den aktuella tvisten samt att varken

käranden eller svaranden har visat att Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, hindrar dem från att importera el från andra medlemsstater.

- 38 Domstolen erinrar om att det — inom ramen för det samarbete mellan EG-domstolen och de nationella domstolarna som har inrättats genom artikel 177 i fördraget — enligt domstolens fasta rättspraxis uteslutande ankommer på den nationella domstol vid vilken tvisten anhängiggjorts och som har ansvaret för det rättsliga avgörandet att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till domstolen. Domstolen är följaktligen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts av den nationella domstolen avser tolkningen av gemenskapsrätten (se i synnerhet dom av den 15 december 1995 i mål C-415/93, *Bosman*, REG 1995, s. I-4921, punkt 59).
- 39 Domstolen har likväl ansett att det i undantagsfall ankommer på den att — för att pröva sin egen behörighet — undersöka de omständigheter under vilka den nationella domstolen anhängiggjorde sin begäran om förhandsavgörande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 december 1981 i mål 244/80, *Foglia*, REG 1981, s. 3045, punkt 21; svensk specialutgåva, volym 6, s. 243). Domstolen har endast möjlighet att vägra att avgöra en tolkningsfråga som en nationell domstol har ställt då det är uppenbart att den begärda tolkningen av gemenskapsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller föremålet för tvisten i målet vid den nationella domstolen eller när frågan är hypotetisk eller när domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (se i synnerhet domen i det ovannämnda målet *Bosman*, punkt 61, och dom av den 13 juli 2000 i mål C-36/99, *Idéal tourisme*, REG 2000, s. I-6049, punkt 20, och av den 26 september 2000 i mål C-322/98, *Kachelmann*, REG 2000, s. I-7505, punkt 17).
- 40 Vad i förevarande fall gäller de påstådda bristerna eller felen i uppgifterna beträffande de faktiska omständigheterna i begäran om förhandsavgörande räcker det att påminna om att det inte ankommer på EG-domstolen utan på den nationella domstolen att fastställa de faktiska omständigheter som givit upphov till tvisten och att bedöma vilka konsekvenserna blir härav för det avgörande som den har att fatta (se bland annat dom av den 16 september 1999 i mål C-435/97, *WWF m.fl.*, REG 1999, s. I-5613, punkt 32).

- 41 Det skall dessutom påpekas att PreussenElektra genom sin talan kräver återbetalning av det belopp som det fick betala till Schleswag i kompensation för de merkostnader som Schleswag hade på grund av att detta företag — i enlighet med den skyldighet som föreskrivs i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse — köpte el som utvunnits ur vindkraft från producenter av denna eltyp i Schleswags försörjningsområde.
- 42 Tvisten vid den nationella domstolen kan därför inte anses vara hypotetisk.
- 43 Visserligen har Schleswag, liksom även PreussenElektra, ett intresse av att 2 och 3 §§ i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, i vilka den nämnda inköpsskyldigheten och det pris som skall betalas därvid föreskrivs, anses utgöra ett rättsstridigt stöd, så att Schleswag slipper betala för detta stöd. Tvisten vid den nationella domstolen rör emellertid inte det stöd som Schleswag enligt 2 och 3 §§ i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, påstås ge producenterna av el från förnybara energikällor, utan den del av detta påstådda stöd som PreussenElektra var tvunget att betala till Schleswag i enlighet med 4 § i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse.
- 44 Då Schleswags och PreussenElektras skyldigheter direkt följer av Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, kan deras tvist inte anses vara ett konstruerat förfarande varigenom parterna vill få domstolen att ta ställning till gemenskapsrättliga problem vars lösning objektivt sett inte behövs för att avgöra tvisten.

45 Detta resultat bekräftas av att den nationella domstolen har tillåtit Windpark och delstaten Schleswig-Holstein — som anser att 2 och 3 §§ i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, är rättsenliga — att intervensera till stöd för Schleswig.

46 Det faktum att PreussenElektra är huvudägare i Schleswig kan under dessa omständigheter inte leda till att tvisten skall anses vara en fiktiv tvist.

47 Slutligen skall det konstateras att Landgericht i sin begäran om förhandsavgörande har lämnat tillräckliga uppgifter om de inhemska rättsreglerna och klart har angett av vilka skäl som de ställda frågorna är relevanta och som det är nödvändigt att besvara för att avgöra målet.

S48 Som framgår av punkt 25 i förevarande dom har den nationella domstolen vad gäller frågorna beträffande artiklarna 92 och 93 i fördraget särskilt förklarat att det är nödvändigt att pröva frågan huruvida Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, utgör ett statligt stöd för att kunna fastställa huruvida ändringen av Stromeinspeisungsgesetz ursprungliga version genom 1998 års lag skulle anses som en omarbetning av ett stöd, i den mening som avses i artikel 93.3 i fördraget, vilket skulle innebära att det för antagandet av nämnda ändring hade varit nödvändigt att genomföra det förfarande som föreskrivs i denna bestämmelse.

49 Den nationella domstolen har också förklarat att den, om det föregående kontrollförfarandet borde ha genomförts, enligt inhemsk rätt skulle vara skyldig att dra konsekvenserna av att artikel 93.3 tredje meningen har direkt effekt på så

sätt att den då måste slå fast att den ändrade versionen av Stromeinspeisungsgesetz inte är tillämplig och att PreussenElektras betalningar till Schleswig skall gå tillbaka.

- 50 Såsom intervenienterna i målet vid den nationella domstolen själva medger krävs det enligt argumentet att domstolen är behörig att tolka begreppet stöd, i den mening som avses i artikel 92 i fördraget, endast när det föregående kontrollförfarande som föreskrivs i artikel 93.3 i fördraget inte har iaktagits, att det görs en tolkning av begreppet ändring av stöd eller av den räckvidd som tillkommer den spärrverkan som föreskrivs i tredje meningen i sistnämnda bestämmelse. Det är just denna tolkning som är föremål för några av de frågor som den nationella domstolen har ställt.
- 51 Detsamma gäller den tyska regeringens argument att det inte är nödvändigt att besvara frågorna beträffande artikel 92 i fördraget av det skälet att det enbart är 4 § i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, som reglerar förhållandet mellan PreussenElektra och Schleswig i målet vid den nationella domstolen. Frågorna rörande artikel 92 i fördraget avser just huruvida 4 § i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, i sig själv eller i förening med 2 och 3 §§ utgör ett stöd i den mening som avses i denna bestämmelse.
- 52 Vad gäller frågan angående artikel 30 i fördraget är det tillräckligt att påpeka att det inte är uppenbart att den begärda tolkningen inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller med föremålet för tvisten vid den nationella domstolen.
- 53 Av det anförda följer att de ställda frågorna skall besvaras.

Tolkningen av artikel 92 i fördraget

- 54 Inledningsvis skall det konstateras att det inte har bestritts att en skyldighet att till minimipriser köpa el från förnybara energikällor, såsom den som föreskrivs i 2 och 3 §§ i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, ger producenterna av denna eltyp en klar ekonomisk fördel, eftersom dessa, utan varje risk, garanteras en högre inkomst än vad de skulle kunna uppnå om nämnda reglering inte fanns.
- 55 Det framgår dessutom av den tyska regeringens svar på en skriftlig fråga av domstolen att det endast är i två av de åtta stora tyska elproduktionsföretag som överför el i högspänningsnät, däribland PreussenElektra, som offentliga organ är huvudägare. Av detta svar följer vidare att PreussenElektra är ett helägt dotterbolag till ett annat bolag som till 100 procent ägs privat. Som har angetts i punkt 19 i förevarande dom ägs Schleswag till 65,3 procent av PreussenElektra och endast till 34,7 procent av olika kommunala myndigheter i delstaten Schleswig-Holstein.
- 56 Mot bakgrund av det som sagts ovan skall den första tolkningsfrågan förstås så att den nationella domstolen därmed vill ha klarhet i huruvida en reglering i en medlemsstat enligt vilken privata elförsörjningsföretag åläggs en skyldighet att köpa den el som inom deras försörjningsområde produceras från förnybara energikällor, och detta till minimipriser som överstiger denna els faktiska ekonomiska värde, och enligt vilken den ekonomiska bördan som nämnda skyldighet medför fördelas mellan dessa elförsörjningsföretag och de privata nätoperatörerna i föregående distributionsled, utgör ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.
- 57 Det skall i detta hänseende erinras om att enligt artikel 92.1 i fördraget är ett sådant stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket

slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning som det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

- 58 Det framgår emellertid av domstolens rättspraxis att enbart fördelar som tilldelas direkt eller indirekt med hjälp av statliga medel skall anses som stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget. Distinktionen i denna bestämmelse mellan "stöd som ges av en medlemsstat" och stöd som ges "med hjälp av statliga medel" betyder nämligen inte att alla fördelar som en stat ger utgör stöd, oavsett om de finansieras med hjälp av statliga medel, utan innebär enbart att detta begrepp skall omfatta de fördelar som ges direkt av en medlemsstat samt de som ges genom ett offentligt eller privat organ som har utsetts eller inrättats av denna stat (se dom av den 24 januari 1978 i mål 82/77, Van Tiggele, REG 1978, s. 25, punkterna 24 och 25, svensk specialutgåva, volym 4, s. 1, i det ovannämnda målet Sloman Neptun, punkt 19, av den 30 november 1993 i mål C-189/91, Kirsammer-Hack, REG 1993, s. I-6185, punkt 16, av den 7 maj 1998 i de förenade målen C-52/97—C-54/97, Viscido m.fl., REG 1998, s. I-2629, punkt 13, av den 1 december 1998 i mål C-200/97, Ecotrade, REG 1998, s. I-7907, punkt 35, och av den 17 juni 1999 i mål C-295/97, Piaggio, REG 1999, s. I-3735, punkt 35).
- 59 I förevarande fall medför inte skyldigheten för privata elförsörjningsföretag att köpa el från förnybara energikällor till fastställda minimipriser att det direkt eller indirekt överförs statliga medel till de företag som producerar denna el.
- 60 Därför kan inte heller fördelningen av den ekonomiska börda som inköpsskyldigheten innebär för de privata elförsörjningsföretagen, mellan dessa och andra privata företag, utgöra någon direkt eller indirekt överföring av statliga medel.

- 61 Den omständigheten att inköpsskyldigheten föreskrivs i lag och ger vissa företag en obestriddlig fördel kan således inte ge regleringen karaktär av ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.
- 62 Denna slutsats påverkas inte av att den ekonomiska börda som skyldigheten att köpa el till minimipriser innebär, såsom den nationella domstolen har angett, kan ha en negativ inverkan på de ekonomiska resultaten för de företag som ålagts nämnda skyldighet och på så sätt minska statens skatteintäkter. Denna följd är i själva verket oskiljaktigt förenad med en sådan reglering och kan inte anses utgöra ett medel för att ge producenterna av el från förnybara energikällor en bestämd förmån som bekostas av staten (se i detta avseende domarna i de ovannämnda målen *Sloman Neptun*, punkt 21, och *Ecotrade*, punkt 36).
- 63 Kommissionen har i andra hand gjort gällande att det för att upprätthålla den ändamålsenliga verkan av artiklarna 92 och 93 i fördraget, i förening med artikel 5 i EG-fördraget (nu artikel 10 EG), krävs att begreppet statligt stöd tolkas på så sätt att det även omfattar sådana stödåtgärder som föreskrivs genom *Stromeinspeisungsgesetz*, i dess ändrade lydelse, vilka beslutas av staten men finansieras av privata företag. Kommissionen stöder sin argumentation på en analogi till domstolens rättspraxis, enligt vilken artikel 85 i EG-fördraget (nu artikel 81 EG), i förening med artikel 5 i samma fördrag, förbjuder medlemsstaterna att vidta åtgärder, till och med i form av lag eller annan författning, som kan förta den ändamålsenliga verkan av de konkurrensregler som är tillämpliga på företag (se i synnerhet dom av den 17 november 1993 i mål C-2/91, *Meng*, REG 1993, s. 5751, punkt 14; svensk specialutgåva, volym 14, s. 407).
- 64 Det räcker i detta sammanhang att påpeka att artikel 92 i fördraget i motsats till artikel 85 i fördraget, som endast rör företagens agerande, direkt avser åtgärder av medlemsstaterna.

- 65 Artikel 92 i fördraget utgör alltså i sig ett fullständigt förbud mot alla däri avsedda statliga handlingar, och artikel 5 i fördraget, som i andra stycket föreskriver att medlemsstaterna skall avstå från varje åtgärd som kan äventyra att fördragets mål uppnås, kan inte användas för att utvidga tillämpningsområdet för artikel 92 i fördraget till att omfatta statliga handlingar som sistnämnda artikel inte avser.
- 66 Den första tolkningsfrågan skall alltså besvaras så att en reglering i en medlemsstat enligt vilken privata elförsörjningsföretag åläggs en skyldighet att köpa den el som inom deras försörjningsområde produceras från förnybara energikällor, och detta till minimipriser som överstiger denna els faktiska ekonomiska värde och enligt vilken den ekonomiska börda som nämnda skyldighet medför fördelas mellan dessa elförsörjningsföretag och de privata elnätoperatorerna i föregående distributionsled, inte utgör ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.
- 67 Med hänsyn till detta svar saknas anledning att besvara den andra tolkningsfrågan, som endast ställts för det fall att skyldigheten att köpa el till fastställda minimipriser, men inte fördelningen av den ekonomiska börda som nämnda skyldighet innebär, skulle anses vara ett statligt stöd.

Tolkningen av artikel 30 i fördraget

- 68 Den nationella domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida nämnda reglering är förenlig med artikel 30 i fördraget.

- 69 I detta hänseende skall inledningsvis erinras om att artikel 30 i fördraget, som mellan medlemsstaterna förbjuder alla åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa importrestriktioner, enligt domstolens rättspraxis avser varje nationell åtgärd som kan utgöra ett hinder, direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt, för handeln inom gemenskapen (dom av den 11 juli 1974 i mål 8/74, Dassonville, REG 1974, s. 837, punkt 5; svensk specialutgåva, volym 2, s. 343).
- 70 Av domstolens rättspraxis framgår också att skyldigheten för ekonomiska aktörer i en medlemsstat att täcka en viss procentandel av sina behov av en viss produkt genom köp från en inhemsk leverantör i samma omfattning begränsar möjligheterna till import av just den produkten och hindrar dessa aktörer från att täcka en del av sina behov hos aktörer i andra medlemsstater (se, för ett liknande resonemang, domar av den 10 juli 1984 i mål 72/83, Campus Oil m.fl., REG 1984, s. 2727, punkt 16, svensk specialutgåva, volym 7, s. 633, och av den 20 mars 1990 i mål C-21/88, Du Pont de Nemours Italiana, REG 1990, s. I-889, punkt 11; svensk specialutgåva, volym 10, s. 359).
- 71 I 1 och 2 §§ i Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, anges uttryckligen att elförsörjningsföretagens inköpsskyldighet enbart avser el från förnybara energikällor som produceras inom tillämpningsområdet för denna lag och inom det berörda företags försörjningsområde. Nämnade skyldighet kan alltså åtminstone potentiellt hindra handeln inom gemenskapen.
- 72 Vid bedömningen av om en sådan inköpsskyldighet ändå är förenlig med artikel 30 i fördraget bör hänsyn tas såväl till målet med ifrågavarande reglering som till elmarknadens speciella egenskaper.

- 73 I detta sammanhang skall det påpekas att användningen av förnybara energikällor för elproduktion, som skall främjas genom en sådan reglering som Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, tjänar ett miljöskyddsändamål, eftersom den bidrar till att minska utsläppen av växthusgaser, som är en av huvudorsakerna till klimatförändringarna, som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har föresatt sig att motverka.
- 74 Att utveckla användningen av förnybara energikällor hör därför till de främsta mål som gemenskapen och dess medlemsstater har ställt upp för att uppfylla de skyldigheter som de har åtagit sig genom Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändring, vilken å gemenskapens vägnar godkändes genom rådets beslut 94/69/EG av den 15 december 1993 (EGT L 33, 1994, s. 11) och Kyotoprotokollet av den 11 december 1997 från konventionsstaternas tredje konferens, vilket den 29 april 1998 undertecknades av Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater (se i detta avseende särskilt rådets resolution av den 8 juni 1998 om förnybara energikällor (EGT C 198, s. 1) och Europaparlamentets och rådets beslut nr 646/2000/EG av den 28 februari 2000 om att anta ett flerårigt program för främjande av förnybara energikällor i gemenskapen (Altener) (1998/2002) (EGT L 79, s. 1)).
- 75 Denna politik syftar även till att skydda människors och djurs hälsa och liv samt till att bevara växtlivet.
- 76 Det följer dessutom av artikel 130r.2 första stycket tredje meningen i EG-fördraget (nu artikel 174.2 första stycket EG i ändrad lydelse) att miljöskyddskraven skall integreras i utformningen och genomförandet av gemenskapens övriga politik. Genom Amsterdamfördraget har denna bestämmelse, i något

förändrad form, blivit till artikel 6 EG, som ingår i dess första del, med rubriken "Principerna".

- 77 Det anges dessutom uttryckligen i tjugioåttonde övervägandet i direktiv 96/92 att medlemsstaterna "[m]ed hänsyn till miljöskyddet" får prioritera elproduktion från förnybara energikällor.
- 78 Det skall också beaktas att detta direktiv enligt dess trettionionde övervägande endast utgör en ytterligare fas i liberaliseringen av elmarknaden och att vissa hinder för handel med el mellan medlemsstaterna kommer att bestå.
- 79 Det ligger för övrigt i elens natur att det är svårt att bestämma dess ursprung och särskilt dess källa, när den en gång har matats in i ett överförings- eller distributionsnät.
- 80 Kommissionen har därför i sitt förslag, presenterat den 10 maj 2000, till Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/C 311 E/22 om främjande av el från förnybara energikällor på den inre marknaden för el, uttryckt den uppfattningen att det är absolut nödvändigt att medlemsstaterna inför ett system med ursprungscertifikat för el från förnybara energikällor, vilka kan bli föremål för ömsesidigt erkännande, för att göra handeln med denna typ av el tillförlitlig och praktiskt genomförbar.

- 81 Mot bakgrund av det ovan anförda skall den tredje tolkningsfrågan besvaras så att en sådan reglering som Stromeinspeisungsgesetz, i dess ändrade lydelse, enligt nu gällande gemenskapsbestämmelser rörande elmarknaden inte är oförenlig med artikel 30 i fördraget.

Rättegångskostnader

- 82 De kostnader som har förorsakats den tyska och den finska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

— angående de frågor som genom beslut av den 13 oktober 1998 har ställts av Landgericht Kiel — följande dom:

- 1) En reglering i en medlemsstat enligt vilken privata elförsörjningsföretag åläggs en skyldighet att köpa den el som inom deras försörjningsområde

produceras från förnybara energikällor, och detta till minimipriser som överstiger denna els faktiska ekonomiska värde, och enligt vilken den ekonomiska bördan som nämnda skyldighet medför fördelas mellan dessa elförsörjningsföretag och de privata elnätoperatörerna i föregående distributionsled, utgör inte ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i EG-fördraget (nu artikel 87.1 EG i ändrad lydelse).

- 2) Enligt nu gällande gemenskapsbestämmelser rörande elmarknaden är en sådan reglering som *Stromeinspeisungsgesetz*, i dess ändrade lydelse, inte oförenlig med artikel 30 i EG-fördraget (nu artikel 28 EG i ändrad lydelse).

Rodríguez Iglesias

Gulmann

Wathelet

Skouris

Edward

Puissochet

Jann

Sevón

Schintgen

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 13 mars 2001.

R. Grass

G.C. Rodríguez Iglesias

Justitiesekreterare

Ordförande